Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 28, nr. 982, 23 noiembrie 2021, 8 pagini, 1 leu, www.opinianationala.ro

„Începând cu data de luni, 22 noiembrie 2021, 16.120 de unități de învățământ (cu personalitate juridică și structuri arondate) din totalul celor 17.912 existente la nivel național, inclusiv unitățile conexe, vor funcționa cu prezență fizică. Numărul total de elevi/ preșcolari din aceste unități este de peste 2.600.000. Alte 1.792 de unități de învățământ vor continua cursurile în sistem online", a anunțat Ministerul Educației.

De 30 de ani ÎNVĂȚĂM ÎMPREUNĂ

ICESBA

În data de 24 octombrie 2014, Universitatea *Spiru Haret,* în parteneriat cu Universitatea *Hitit* din Turcia, a organizat, prima ediție a *Conferinței Internaționale în domeniul științelor economice și administrarea afacerilor – ICESBA* – cu tema *Smart, Sustainable and Inclusive Growth,* desfășurată la hotel *Intercontnental.*
Anul acesta, în perioada 26-27 noiembrie, are loc, online, cea de a șasea ediție a ICESBA.

De *Ziua Educației*, 5 octombrie, după cum v-am informat, Universitatea *Spiru Haret* a organizat o dezbatere, în format hibrid, cu tema

IDEI ÎN EDUCAȚIE PENTRU URMĂTORII 30 DE ANI

– Continuăm să prezentăm puncte de vedere ale participanților la eveniment –

Pagina 3

Stagiile de practică Schuman

Alătură-te echipei Parlamentului European ca stagiar și descoperă cum este să lucrezi pentru un forum de mare importanță în luarea deciziilor și dezbaterea politică la nivelul UE!

Stagiile de practică Schuman din cadrul secretariatului Parlamentului European îți oferă:

- îmbunătățirea educației
- formare profesională
- cunoștințe despre activitatea instituțiilor UE și a Parlamentului European
- posibilitatea alegerii unui departament dintr-o varietate largă de domenii: politicile interne și externe ale UE, finanțe, legislație, multilingvism, administrație, infrastructură și logistică, comunicații sau tehnologia informației.

Perioada de depunere a candidaturilor pentru stagiul din martie 2022 se încheie la data de 30 noiembrie 2021.

Află mai multe detalii despre stagiul Schuman din cadrul Parlamentului European:
epfacebook.eu/DespreStagiul_Schuman

Întoarcerea la Marele Will sau Reconsiderarea canonului shakespearian, cartea profesorului George Volceanov, a primit al treilea premiu (după alte două premii + trei nominalizări) – Premiul *Cartea Anului* acordat în cadrul *Galei Asociației Publicațiilor Literare și Editurilor din România*. „Un nou record personal: anterior, traducerea romanului lui John Updike, *Întoarcerea Lui Rabbit*, fusese distins cu două premii în 2008-2009.

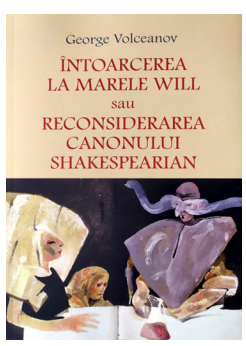

Despre volumul *Întoarcerea la Marele Will sau Reconsiderarea canonului shakespearian,* apărut la Editura *Tracus Arte,* autorul George Volceanov spune că: „reprezintă jumătatea teoretică sau, mai curând, istorică și explicativă a unui proiect mai amplu, ce își propune reconfigurarea noțiunii de „canon shakespearian" în România. Cealaltă jumătate, practică, „artistică", constă într-o serie de traduceri literare recent apărute pentru prima oară în România: piesele „The Two Noble Kinsmen" (*Doi veri de stirpe aleasă*) de Shakespeare și John Fletcher (Editura *Polirom*, 2002) și *Eduard al III-lea*, fragmente din piesa *Sir Thomas More* și un epitaf, toate recent atribuite lui Shakespeare (Editura *Paralela 45*, 2003).

Natalia ROTARU:

M-am dedicat întru totul profesiei(I)

Copiii m-au determinat să îmi reconsider stilul de predare, să încerc să depășesc limitele învățământului clasic și să gândesc și să desfășor activități care să corespundă nevoilor și specificului elevilor secolului XXI. Folosesc foarte mult strategii de lucru activ-participative, valorific experiența de viață a celor mici, integrez noile tehnologii în actul didactic și îi implic în diferite activități formale și nonformale. Toate aceste aspecte conduc spre o învățare conștientă, motivantă, plăcută, care este percepută ca un firesc.

Pagina 4

SĂPTĂMÂNA EDUCAȚIEI GLOBALE 2021

În cadrul proiectului *Erasmus + Seed- sustainability and citizenship: the education challenge for the future*, la Colegiul Economic Buzău, Școală Ambasador a Parlamentului European, a avut loc, recent, vernisajul expoziției de fotografii *FRUITS OF THE EARTH*.

Proiectul se derulează în perioada 1 decembrie 2020 – 31 august 2023, în parteneriat cu școli din: Spania, Grecia, Portugalia, Polonia.

Fotografiile au fost realizate de elevii: Oana Izabela Călin - X C, Andrei Neagu - X G, Adriana Badea - XII H, Ana Maria Drăgan - XII I, Melania Pricop - XI C, Răzvan Cîmpeanu - X C, Bianca Alexandra Rotărescu - XI D, Andrei Dănuț Coman - X C, Alexia Nicol Pavel - IX G, Georgiana Tulin - XI C, Rebeca Nicoleta Florea - IX D, Mihai Dragoș Ungureanu - XI I.

Expoziția a fost montată pe panouri și afișate în școală de elevii membrii ai clubului *Erasmus*.

„Artiștii fotografi" au fost premiați cu materiale promoționale realizate în cadrul proiectelor *Erasmus+*.

Prof. Diana STANCU

Știu eu! Eu știu!?

Mioara VERGU-IORDACHE

Vineri spre miezul nopții am avut o revelație! M-am uitat la un concurs de talente. Mi-a atras atenția comentariul unei doamne jurat. A zis cam așa: „Mie îmi placi foarte mult. Ești foarte cool în atitudinea ta." Dar, „nu știu cât de pregătiți sunt românii să primească o asemenea atitudine încă, pentru că suntem un popor mai latin, obișnuit cu emoții și eu trebuie să țin cont și de asta. Aș fi vrut să-ți dau un scaun, meriți un scaun. Ești minunat și ești un artist, dar asta e." Asta e, jurata vrea să câștige. Cum altfel decât știind „ce vrea să primească poporul"! Doar un „amănunt": i s-a oferit poporului și altceva decât ceea ce crede un decident, de data asta un jurat, că vrea să primească?

Asta este ceea ce am descoperit! De aceea batem pasul pe loc în societatea noastră. Decidenții, de data aceasta politici, oferă poporului ceea ce cred ei că acesta este pregătit să primească, ceea ce cunoaște, ceea ce îl emoționează. Pentru că vor să câștige! Nu contează dacă deciziile lor sunt bune sau rele, ele au nevoie ca poporul să le primească. Îmi amintesc o imagine cu un copil care nu văzuse, nu mâncase vreodată o ciocolată. Cum ar fi putut el să ceară ciocolată? După ce a fost îndemnat să mănânce prima ciocolată, a cerut. Pentru că a aflat că există și a constatat că e bună. Poporului nostru din România reală, profundă, nu i se oferă alternativa ciocolatei, este ademenit mereu cu pâine umezită cu apă și pudrată cu zahăr. Dacă nu știe că există sturion, este mulțumit cu hamsii, pe care, fără îndoială, le va alege dacă va fi întrebat.

Nu știu dacă este vorba de instinct de câștigător sau de mârșăvie politică. Oricum, rezultatul este același. Ni se oferă spre alegere aceeași pâine muiată-n apă, pâine ornată cu diverse glazuri, și acelea la fel, dar colorate diferit. Politicienii nu știu dacă suntem pregătiți să acceptăm, să primim o altă atitudine, dar nici nu încearcă să ne ofere alternative, pentru că este posibil să piardă. Nici prin minte nu le trece că ar putea să câștige fiind altfel! Nu cred că doriți să-mi spuneți că este ceva nou pe piața politică de la noi. Pentru că nu este. Sunt doar „glazuri" diferite. Fiecare formațiune politică se trage din același filon, fiecare accentuând una-două caracteristici ale mătcii, având ca strigăt de luptă înjurătura de mamă, mama care i-a zămislit, și peste toate frica, frica de eșec, că ar putea pierde. E adevărat, suntem un popor „obișnuit cu emoții", cu lacrimi, de dimineața până seara, de la naștere până la moarte. Poate nu suntem pregătiți să primim altceva, dar pentru că nu ni se oferă altceva. Pentru că încă nu știm cu adevărat ce înseamnă altceva! E posibil să nu acceptăm din prima altă „atitudine", cum este la fel de posibil să o acceptăm. Cum putem afla altfel decât încercând?!

Frica lor de eșec este eșecul nostru!

Facultatea de Ştiinţe Economice Bucureşti

Biblioteca digitală şi baze de date ştiinţifice internaţionale

În perioada 15-17 noiembrie 2021 a avut loc evenimentul *Zilele Bibliotecii Universitare* la Facultatea de Ştiinţe Economice Bucureşti, eveniment aşteptat cu interes de către studenţi şi masteranzi. În condiţiile crizei generate de pandemia de COVID-19, manifestările ştiinţifice şi academice sunt tot mai puţine, iar evenimentele online sunt căutate intens de către profesori, cercetători, studenţi, masteranzi şi doctoranzi.

Biblioteca a luat fiinţă în anul 1996, ca bibliotecă de drept privat, ca parte integrantă din sistemul naţional de învăţământ superior, fiind deosebit de utilă în cadrul procesului de instruire şi educaţie, dar mai ales pentru partea de cercetare, necesară dezvoltării programelor de studii universitare de licenţă şi de masterat.

Cu ocazia evenimentului *Zilele Bibliotecii Universitare* la Facultatea de Ştiinţe Economice Bucureşti studenţii au accesat **Biblioteca digitală** a Facultăţii şi catalogul online care permite căutarea facilă şi rapidă a manualelor cele mai recent apărute în anul 2021, precum şi a cataloagelor, colecţiilor speciale şi publicaţiilor de specialitate care sunt necesare pentru elaborarea lucrărilor de disertaţie sau a proiectelor de cercetare pe parcursul anului universitar.

Studenţii şi masteranzii pot accesa biblioteca digitală prin intermediul site-ului: http://biblioteca.spiruharet.ro, unde se regăsesc titlurile preferate, căutările recente ale persoanelor interesate, catalogul online şi bazele

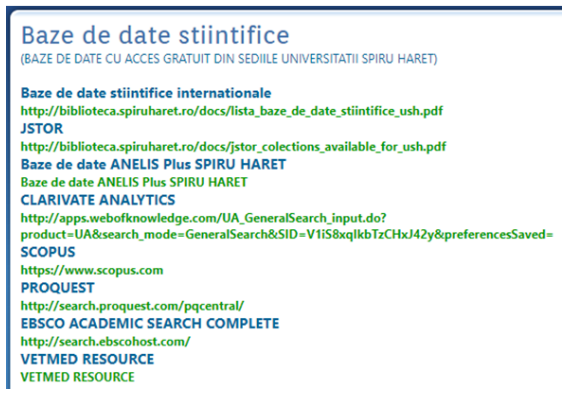

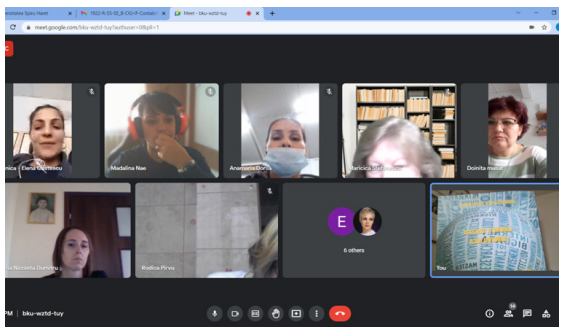

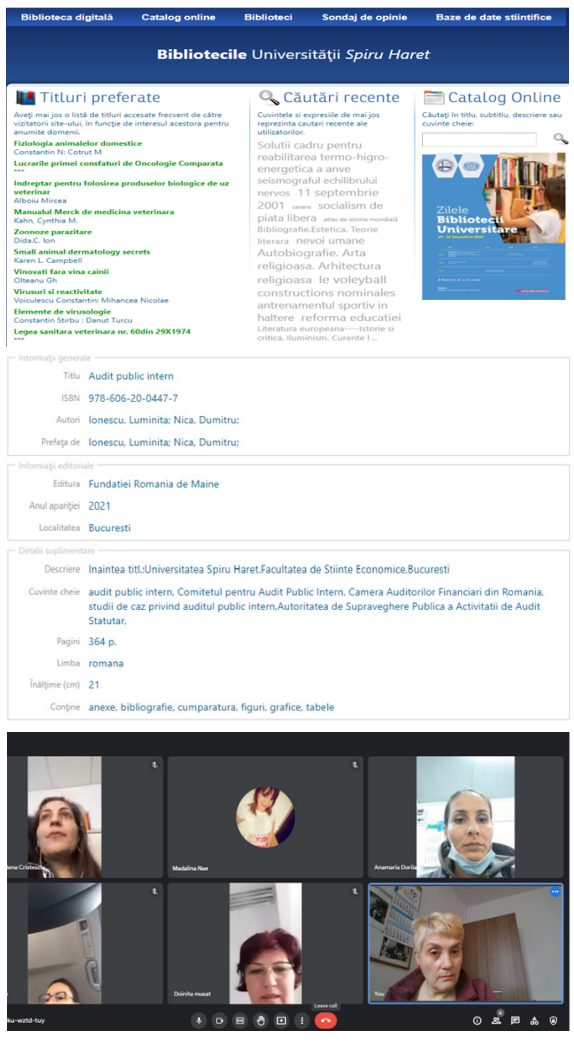

de date ştiinţifice internaţionale. Catalogul online poate fi accesat cu uşurinţă de către persoanele interesate pe baza unui titlu de carte, descriere sau cuvânt cheie. În momentul accesării unui titlul de carte, acesta poate fi localizat în catalogul online cu toate detaliile necesare: informaţii generale, autorii, anul apariţiei, prefaţă, codul ISBN, disponibilitatea exemplarelor în diferitele săli de lectură etc.

Accesul la bazele de date este gratuit în toate sediile Universităţii *Spiru Haret*. Acestea sunt utile pentru studenţi şi masteranzi, dar şi pentru tinere cadre didactice care cercetează domeniile de specialitate aferente programelor de studii universitare de licenţă şi de masterat. Bazele de date care sunt disponibile în sistem online sunt:

Facultatea de Ştiinţe Economice Bucureşti promovează activitatea de cercetare, promovarea de noi proiecte, teme individuale sau colective, care pot fi pregătite pe baza volumelor şi revistelor existente la Bibliotecă, dar mai ales prin accesul direct la bazele de date facilitate prin conexiunea la Internet şi calculatoarele instalate în sălile de lectură. În prezent, bazele de date pot fi accesate de către utilizatori şi de acasă sau din alte locuri unde au conexiune la Internet.

Prof.univ.dr. Luminiţa IONESCU
director al *Departamentului de Ştiinţe Economice* Bucureşti

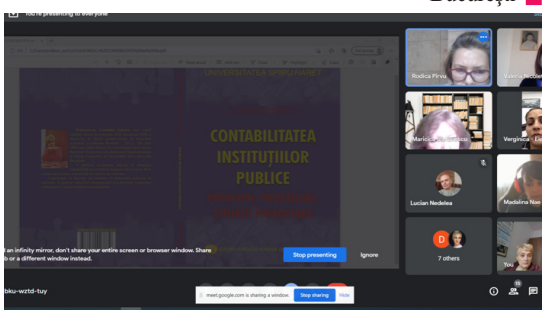

Facultatea de Ştiinţe Economice Câmpulung

Biblioteca universitară – incursiune în noua realitate digitală

La Facultatea de Ştiinţe Economice din Câmpulung, Universitatea *Spiru Haret* s-a desfăşurat în data de 18.11.2021, în format online, Simpozionul *Zilele Bibliotecii Universitare*, cu tema *Biblioteca universitară – incursiune în noua realitate digitală*.

La eveniment au participat cadrele didactice titulare ale facultăţii, studenţi, masteranzi, bibliotecari de la şcolile şi liceele din localitate şi reprezentanţi ai Bibliotecii Municipale *Ion Barbu* din Câmpulung.

Astfel, printre invitaţii care au răspuns „prezent” invitaţiei noastre, au fost:
Anca Şendroiu – manager la Biblioteca Municipală *Ion Barbu* Câmpulung;
Cristian Militaru – bibliotecar, Biblioteca Municipală *Ion Barbu* Câmpulung,
Cătălin Boboc – bibliotecar, Biblioteca Municipală *Ion Barbu,* filiala Grui;
Carmen Maria Satîrbaşa – profesor, Colegiul Naţional *Dinicu Golescu* Câmpulung;
Florentina Janţă – profesor, Liceul Naţional cu Program de Atletism Câmpulung
Alina Nicoleta Pătrulescu – bibliotecar, Liceul Naţional cu Program de Atletism
Gabriela Stroie – bibliotecar, Colegiul Tehnic Câmpulung
Mirela Solomon – bibliotecar, – Şcoala Gimnazială *Nanu Muscel*
Angela Biţan – profesor, Şcoala Gimnazială *Oprea Iorgulescu*
Claudia Mihaela Oancea – bibliotecar, Şcoala Gimnazială *Oprea Iorgulescu*
Carmen Bacu – bibliotecar, Şcoala Gimnazială *Theodor Aman*
Adriana Manta – bibliotecar, Şcoala Gimnazială Albeştii de Muscel.

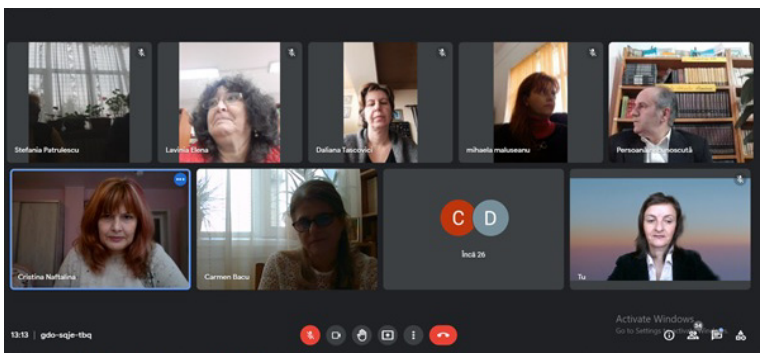

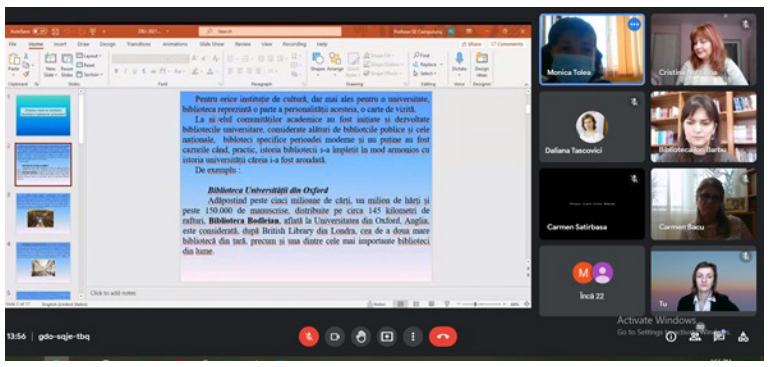

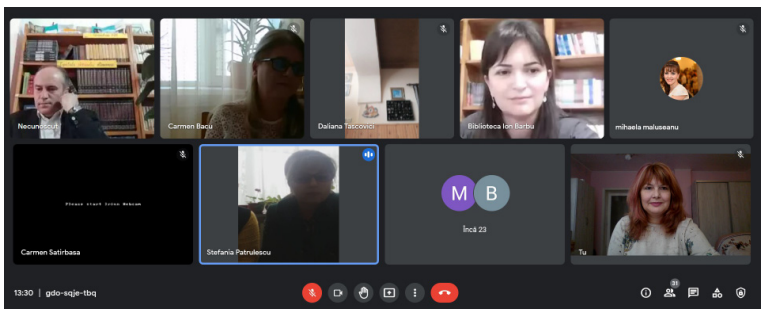

Ideea dezbaterii a plecat de la faptul că biblioteca universitară se găseşte în prezent la intersecţia a două tipuri de culturi: una seculară, tradiţională, cea a tiparului, în care instituţia bibliotecii ocupa un loc privilegiat, şi una mult mai tânără, în formare, cultura digitală, în care biblioteca este doar unul dintre numeroşii furnizori de acces la informaţii şi documente. Până a ajunge să graviteze între aceşti doi poli, biblioteca a cunoscut câteva milenii de evoluţie.

Bibliotecile răspund uneia dintre nevoile fundamentale ale societăţii, aceea de a păstra şi de a transmite generaţiilor viitoare cunoştinţele dobândite de-a lungul timpului, înregistrate pe un suport durabil.

Ele au avut întotdeauna şi un rol educativ, întrucât „educaţia nu este altceva decât un proces social prin care moştenirea ştiinţifică, literară, artistică şi morală a societăţii este transmisă de la o generaţie la alta. Cum rolul principal al bibliotecilor a fost, mereu, cel de conservare şi transmitere în timp a cunoştinţelor, funcţia educaţională este aşadar una implicită oricărui tip de bibliotecă.

Am discutat împreună cu invitaţii noştri despre modul în care se adaptează bibliotecile universitare, dar şi cele din învăţământul preuniversitar, la noua realitate digitală şi despre activităţile culturale pe care le desfăşoară cu precădere în mediul online.

Lect. univ.dr. Cristina NĂFTĂNĂILĂ

Opinia naţională
ISSN 1221-4019
ISSN 1841-4265 (online)
www.opinianationala.ro
www. facebook.com/opinianationala
Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, Bucureşti
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87, interioare 168 şi 143
e-mail: opinia@spiruharet.ro
ISO 9001 certificat nr. 639C

TEHNOREDACTARE:
Florentina Stemate

Stimaţi cititori,
Dorim să fiţi partenerii noştri în elaborarea publicaţiei *Opinia naţională*. De aceea, vă adresăm invitaţia de a ne transmite opinii, informaţii, idei de larg interes naţional, pe care să le publicăm în ediţiile viitoare. Aşteptăm cu interes şi propuneri privind conţinutul publicaţiei.

REVISTA *OPINIA NAŢIONALĂ*
este editată de
FUNDAŢIA *ROMÂNIA DE MÂINE*
Tiparul executat de
TIPOGRAFIA FUNDAŢIEI *ROMÂNIA DE MÂINE*

Răspunderea pentru conţinutul textelor publicate aparţine autorilor.

Organizator: • Facultatea de Ştiinţe Economice Bucureşti, Universitatea *Spiru Haret*, în colaborare cu • American Association for Economic Research, New York, USA • Azerbaijan Tourism and Management University, Baku, Azerbaijan • Faculty of Contemporary Arts Belgrad, Serbia • Information Technology School ITS, Belgrad, Serbia • Instituto TESEO, Italia • National Institute of Economic Research, Chişinău, Moldova • National Military University, Veliko Tarnovo, Bulgaria • Silesian University, Opava, Cehia • University Business Academy, Novi Sad, Serbia • University of Johannesburg, Africa de Sud • University of Zilina (UNIZA), Slovacia • USH Central Institute for Scientific Research – CISR, Bucureşti, România • *USH Pro Business* Center, Bucureşti, România • Vishwa Viswani Institute of Systems and Management, Hyderabad, India • Vishwa Viswani School of Business, Hyderabad, India.

Conferința se va desfăşura pe secțiuni moderate de:

– prof.univ. dr. Daniela PAŞNICU: *Smart Management in the Knowledge-based Urban Economy*

– conf. univ. dr. Elena GURGU: *Big Data-driven Smart Marketing*

– prof.univ.dr. Luminița IONESCU: *Algorithmic Data-driven Accounting Information System*

– conf. univ.dr. Mihai ANDRONIE: *Artificial Intelligence Data-driven Internet of Things System.*

Vor vorbi:

• Nelli Amarfii-Răilean, *Alecu Russo* Bălți State University, Chişinău, Moldova

• Stefano Amodio, Instituto *TESEO*, Salerno, Italia

• Adam Balcerzak, University of Warmia and Mazury, Olsztyn, Polonia

• Dragan Ilić, University Business Academy, Novi Sad, Serbia

• Milena Ilić, Faculty of Contemporary Arts, Belgrad,Serbia

• Victoria Iordachi, National Institute for Economic Research, Chişinău, Moldova

• Baktybek Isakov Kyrgyz, Turkish Manas University, Bishkek, Kirghizstan

• Tomas Kliestik, University of Zilina, Slovacia

• Maria Kovakova, University of Zilina, Slovacia

• Valentin Kuleto, Information Technology School ITS, Belgrad, Serbia

• Costin Lianu, *USH Pro Business*, Bucureşti, România

• Daniel Meyer, University of Johannesburg, Gauteng, Africa de Sud

• Natanya Meyer, University of Johannesburg, Gauteng, Africa de Sud

• Edwin Mirfazli, University of Lampung, Indonesia

• Francesco Pastore, University of Campania *Luigi Vanvitelli*, Capua, Italia

• Rodica Perciune, National Institute for Economic Research, Chişinău, Moldova

• Elitsa Petrova, *Vasil Levski* National Military University, Veliko Tarnovo, Bulgaria

• Viorica Popa, National Institute for Economic Research, Chişinău, Moldova

• Sabyasachi Rath Viswa Viswani Institute of Systems and Management, Hyderabad, India

• Roman Šperka Silesian University, Opava, Cehia

• Marta – Christina Suciu, Academia de Studii Economice Bucureşti, România

• Wilfred Isioma Ukpere, University of Johannesburg, Gauteng,South Africa

• Katarina Valaskova University of Zilina, Slovacia

• Agil Valiyev, Azerbaijan Tourism and Management University, Baku, Azerbaidjan

Toate lucrările/manuscrisele acceptate vor fi publicate în Procedia ICESBA 2021, editată de Editura Fundația *România de Mâine*. De asemenea, lucrările pot fi publicate şi în *Annals of „Spiru Haret" University*. Seria economică, indexată în CEEOL, Crossref, DOAJ, ERIH PLUS, Index Copernicus şi RePEc (http://anale-economie.spiruharet.ro/).

De *Ziua Educației*, 5 octombrie, după cum v-am informat, Universitatea *Spiru Haret* a organizat o dezbatere, în format hibrid, cu tema

IDEI ÎN EDUCAȚIE PENTRU URMĂTORII 30 DE ANI

– Continuăm să prezentăm puncte de vedere ale participanților la eveniment –

Cum a fost experiența învățatului online în pandemie? A fost foarte interesant pentru că am prins exact un an şcoala fizică, prezență fizică, şi un an şcoala online, al doilea an. Şi din punctul meu de vedere, fiind vorba de psihologie, este, clar, o atrofiere şcoala online. A fost necesară, este necesară, dar vă dau un exemplu: nu am putut participa unde mă interesa pe mine, adică să mă duc în spitale să fac practică în spitale şi a trebuit să suplinesc cu practică de cercetare o parte din practică. Pentru un psiholog clinician este important să vadă cazuri, să ia nemijlocit contact cu pacienții. Vream să vă spun, apropo de ceea ce vorbeam, sunt în mare măsură de acord cu domnul Roşca, cred că online-ul nu va reuşi să suplinească de tot, va fi evident o prezență tot mai mare a online-ului în procesul educațional. Aş vrea să adaug că nu cred că pandemia a creat acest lucru, el deja se întâmpla, şi vine, în primul rând din democratizarea costurilor, adică, practic, educația, mai ales educația superioară, cred că acolo se joacă miza învățământului online, pățeşte ce au pățit alte industrii, pentru că şi educația este considerată, de exemplu în alte țări, o industrie, industria educației. De exemplu, mass media, până acum foarte puțini ani, vorbim de 10 ani probabil, ca să ai un conținut pe care să îl diseminezi public trebuia să ai o televiziune ceea ce însemna să ai nişte costuri fantastice, adică trebuia să ai nişte investitori de milioane de euro cel puțin. Trebuia să ai clădiri, trebuia să ai studio, trebuia să ai angajați, trebuia să ai camere foarte performante. Odată cu apariția Internetului şi cu scăderea costurilor pentru a crea conținut audio-video, deodată au apărut mii de creatori de conținut, mii de creatori de televiziune şi nu au mai avut ce face televiziunile, chiar dacă ar fi vrut să mențină status quo-ul anterior, nu au avut ce să facă pentru că este, probabil, un cost de sute de euro, acum, costul tehnic ca să faci o televiziune. În muzică s-a întâmplat acelaşi lucru, nu mai trebuie să mergi la un studio şi să plăteşti ore cu mii de euro pentru înregistrări, ci pur şi simplu îți cumperi două trei instrumente şi dacă ai softurile necesare ai putea să-ți înregistrezi muzica acasă. Cred că în educație se întâmplă acelaşi lucru. M-am uitat un pic pe trenduri şi lumea prevede ca până în 2030, lumea academică este cam de acord că, până în 2030, cea mai mare companie de internet va fi o companie de educație, va fi o companie educațională. Este evident că are multe avantaje o companie care educă prin internet. Şi anume, îşi poate permite nişte educatori foarte scumpi; având în vedere scalabilitatea internetului, un profesor poate preda în toate şcolile lumii în zeci de milioane de „bănci" să spunem, şi atunci îşi permite nişte învățători scumpi, învățători care au un pic de starship, adică învățători care nu numai ştiu, sunt competenți în materia lor, dar au şi starpower, adică au aproape un halou supranatural de comunicator. Ce se va întâmpla cu celelalte care nu vor avea, ce se va întâmpla cu o facultate, cu o universitate care va trebui să îşi mențină şi costurile clădirii şi încălzirea, chiriile... şi nu îşi permite scalabilitatea unui curs pe net? Nu îşi permite să aibă milioane de elevi de la care să ia taxe şi să plătească profesori super scumpi. Deci la asta va trebui să fim atenți un pic. Personal, având în vedere şi ce mă întrebați despre experiența mea cu masterul, nu cred, mai ales în anumite meserii de formări academice, că se poate renunța la cursurile față în față. Gândiți-vă că avem medicină, cum să ajungi medic fără să vezi, să nu înveți pe un corp. Avem inginerie, cum să înveți inginerie fără să vezi un pod în lucru sau o clădire în balans sau un viaduct în tensiune, cum, n-ai cum. Şi cred că se va reaşeza toată piața asta educațională şi academică în sensul că: vor fi universități care vor permite învățătura online mult mai uşor: litere, sociologie, mare parte din psihologie, vor fi alte facultăți şi cursuri care nu vor putea să se facă doar online, vor trebui să se facă face to face, şi cred că, după ce vom avea acest moment de relație idealizantă cu online-ul, probabil câțiva ani după ce pandemia se va stinge, uşor, uşor, se va intra în normalitate, cred că o să se echilibreze şi o să înceapă să conteze din nou învățământul față în față. Mai vreau doar să spun că este absolut esențial, iar, ca psiholog zic, este absolut esențial ca în şcoala primară şi poate şi în liceu să nu se alieneze aparatul psihic şi aparatul biologic al copilului, copilul are rețele, are nişte rețele care sunt făcute pentru a imita, are rețele şi capacități de a observa lucruri pe care nu avem cum să le observăm într-un ecran cu rezoluție mică, de genul: microexpresie, bătăile inimii, culoarea feței, timbrul vocii, poate şi anumite mirosuri, pe care încă nu ni le explicăm, de exemplu cele care țin de relaționare. Nu putem să le tăiem jumătate din existență copiilor. La acestea trebuie să fim atenți, să fim un pic activi nu cumva să ne grăbim la aşa-zisa confortabilă şcoală online. Mulțumesc!

Mihai DOBROVOLSCHI

Sunt Dana Rogoz şi în urmă cu 30 de ani am început şcoala practic, o şcoală despre care îi vorbesc copilului meu, clasa întâia, o şcoală în care eram bătută la palmă când greşeam, când vorbeam neîntrebată, o şcoală în care am învățat şi foarte multe comentarii pe de rost, o şcoală în care am încercat să performez şi care m-a ajutat şi pe care am considerat-o întotdeauna inițială. Aşa am fost crescută, într-o familie care a pus mare preț pe şcoală, dar acceptând şi minusurile ei, minusuri care, eu cred că în 30 de ani, nu cred că este doar o credință sau o... mai multă speranță, cred că aceste minusuri se vor diminua. Cred că şcoala, peste 30 de ani, va avea în centru mai multe reguli şi cred că nu toată lumea va urma o facultate; acum facultățile sunt foarte accesibile şi toată lumea se poate lăuda cu o diplomă, două chiar, dar, din păcate, importanța lor este semnificativ diminuată... aşa că am senzația că pe viitor nu toată lumea va urma o facultate, dar cei care o vor face vor şti de ce aleg acest drum şi cred că atunci, într-adevăr, studiile vor avea valoarea pe care o merită în societate.

Dana ROGOZ

Sursa: https://www.facebook.com/Universitatea.Spiru.Haret/videos/977680096112412

Natalia ROTARU:
M-am dedicat întru totul profesiei (I)

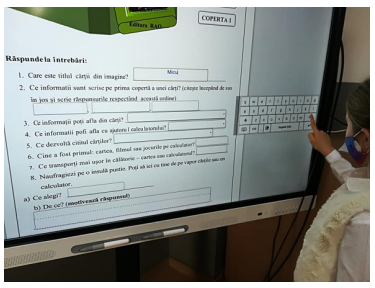

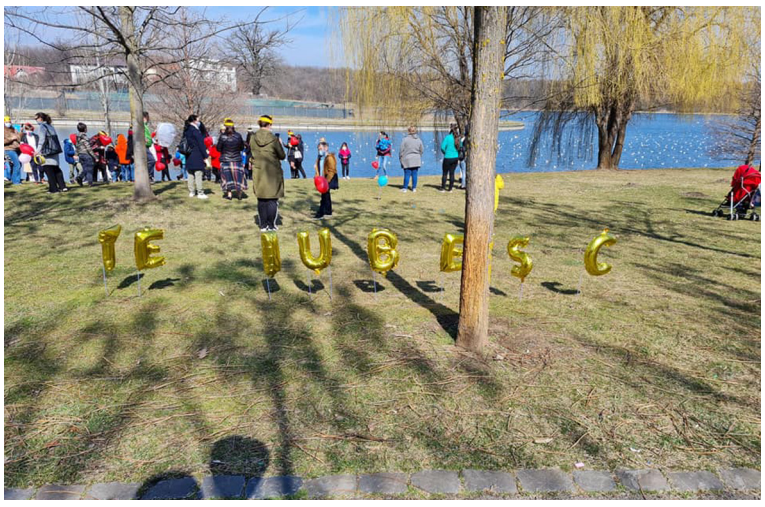

Doamna Natalia Rotaru, deşi păreţi că aveţi 20 de ani, spuneţi că aveţi 20 de ani de activitate profesională. Este vreo legătură între promovarea ideii de „stare de bine la clasă” şi de „şcoală adaptată nevoilor elevilor din secolul XXI” şi felul în care arătaţi?

Vă mulţumesc pentru apreciere! Aşa este, profesez de 20 ani în aceeaşi unitate de învăţământ, timp în care am coordonat activitatea a cinci generaţii de elevi. Starea de bine din cadrul unei clase se instalează atunci când şcoala este prietenoasă, caldă, când cadrul didactic este plăcut şi este iubit de elevi. Nu pot ascunde faptul că cei mici sunt fascinaţi de învăţătoarele cu părul lung şi care poartă pantofi cu toc, de învăţătoarele cu energie pozitivă şi care zâmbesc mult. Există stare de bine dacă noi, dascălii, ştim să o producem.

M-am străduit în permanenţă să pun în armonie dragostea pentru educaţie, iubirea şi empatia pentru elevii mei combinate cu o rigoare bine temperată. M-am dedicat întru totul profesiei, căutând modalităţile cele mai potrivite de a furniza educaţie de calitate celor mici. Aşa am ajuns la ideea de „şcoală prietenoasă”.

„Şcoala prietenoasă” înseamnă un loc în care elevii vin cu plăcere, un spaţiu primitor, pe care şi-l asumă şi pe care îl amenajează în concordanţă cu vârsta şi cu preocupările lor. Este un loc ce susţine învăţare activă, cu acces liber la resurse (cărţi, rechizite, echipamente IT), cu produse ale învăţării, realizate individual sau în grup, expuse în clasă, cu mobilier care să permită interacţiunea în timpul activităţilor. Este un spaţiu deschis, care permite atât desfăşurarea activităţilor indoor, cât şi outdoor, a celor din sfera formalului, cât şi a nonformalului. Înseamnă muzică şi dans, învăţare şi veselie, experienţe pozitive, adică învăţare cu şi din plăcere.

Cine sunteţi dumneavoastră, Natalia Rotaru?

Eu sunt profesor pentru învăţământ primar cu gradul didactic I la Şcoala Gimnazială *Prof. Ion Vişoiu* din Chitila şi, în prezent, director adjunct. Sunt licenţiată în *Pedagogie şi Sociopsihopedagogie* la Universitatea din Bucureşti şi am finalizat studiile de master *Management şi Evaluare Educaţională*, în cadrul aceleiaşi universităţi. Sunt unul dintre profesorii care au avut onoarea să fie răsplătiţi de către Preşedinţia României cu Medalia *Meritul pentru Învăţământ* şi cu *Diploma de onoare pentru abnegaţie şi devotament depuse în slujba învăţământului românesc*. Sunt autor şi coautor al mai multor auxiliare didactice adresate copiilor din învăţământul primar. Împreună cu doamna Cristiana Cazacu, asistent universitar în cadrul Universităţii Politehnica Bucureşti, coordonez activitatea a două echipe de inventică, echipe care au obţinut anul acesta două dintre cele cinci premii puse în joc la Concursul Mondial de Inventică şi Inovare *Craft 2021*.

Ce v-a determinat să fiţi „altfel”, să faceţi, pentru elevii dumneavoastră, şcoala „altfel”?

Copiii m-au determinat să îmi reconsider stilul de predare, să încerc să depăşesc limitele învăţământului clasic şi să gândesc şi să desfăşor activităţi care să corespundă nevoilor şi specificului elevilor secolului XXI. Folosesc foarte mult strategii de lucru activ-participative, valorific experienţa de viaţă a celor mici, integrez noile tehnologii în actul didactic şi îi implic în diferite activităţi formale şi nonformale. Toate aceste aspecte conduc spre o învăţare conştientă, motivantă, plăcută, care este percepută ca un firesc. Mă străduiesc să modelez comportamentul elevilor nu doar în sfera dobândirii de cunoştinţe şi a formării de priceperi şi abilităţi, ci şi în sfera competenţei de „a învăţa să înveţi”. Elevul devine, astfel, iniţiatorul propriului demers în formare, iar profesorul este facilitator.

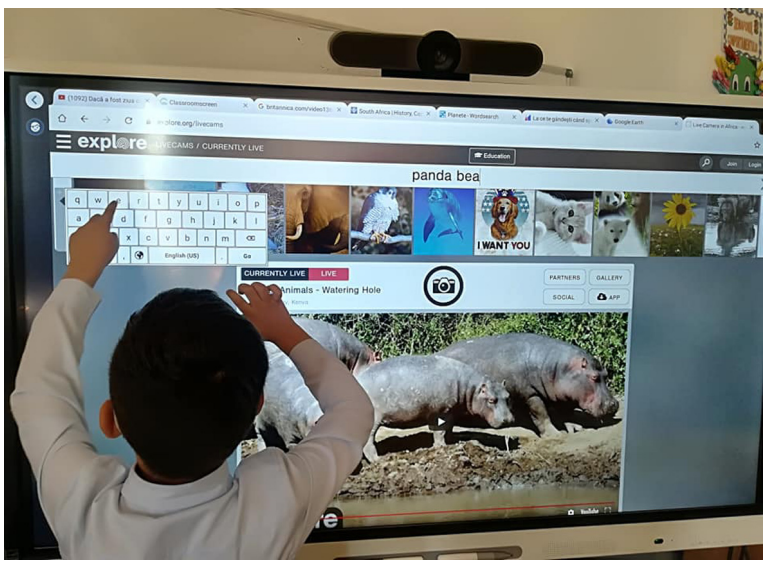

Cum percep părinţii elevilor stilul dumeavoastră de predare?

Părinţii elevilor mei mă susţin necondiţionat şi îmi oferă permanent sprijinul, atunci când am nevoie. Dumnealor îmi pun la dispoziţie materiale care mă ajută în desfăşurarea activităţii, realizează costumaţii pentru cei mici, în funcţie de specificul lecţiei. Răspund pozitiv tuturor solicitărilor mele, iar eu sunt foarte mândră că am părinţi şi bunici atât de implicaţi.

Sunt mai bune performanţele elevilor dumneavoastră în comparaţie cu performanţele elevilor care studiază în sistem „clasic”?

Nu ştiu dacă performanţele academice ale elevilor mei sunt mai bune decât ale elevilor care studiază în sistemul clasic, puţin mai rigid şi focusat pe o raportare permanentă la standarde, dar pot aprecia că este vizibil progresul rapid pe care îl înregistrează fiecare elev de-al meu, atât în plan atitudinal, cât şi în plan cognitiv. Elevii mei sunt fericiţi. Faptul că toţi participă activ la orice tip de activitate implementată, deschiderea faţă de nou, curiozitatea pe care o manifestă în fiecare zi şi dorinţa de a afla ce surprize le mai pregătesc reprezintă, pentru mine, indicatori de valoare pentru a aprecia, atât reuşita actului didactic, cât şi siguranţa parcursului educaţional al fiecărui copil. Bineînţeles că latura formală a procesului de evaluare are o însemnătate foarte mare pentru noi, cadru didactic şi elevi. Cu mândrie vă spun că, indiferent de numărul de elevi pe i-am avut în clasă pe parcursul carierei mele didactice (am avut şi 30, şi 32 şi 36 de copii), performanţele înregistrate de aceştia au fost ridicate. Avem rezultate extrem de vizibile şi, pentru acest lucru, le mulţumesc şi părinţilor elevilor mei pentru suportul pe care ni-l oferă.

Puteţi să oferiţi un „necesar” pentru ca şi alte cadre didactice să îmbrăţişeze ideea de „stare de bine”? Care este rolul statului, al familiei, al comunităţii? Este scumpă „starea de bine”?

Nu ştiu dacă există o reţetă universal valabilă, dar sunt convinsă că, dacă fiecare cadru didactic ar ţine cont de anumite aspecte simple, rezultatele pozitive nu vor întârzia să apară. Oricine intră într-o şcoală sesizează, cu uşurinţă, că nicio clasă nu seamănă cu alta şi că elevii nu sunt la fel. Comunităţile şcolare nu sunt realităţi abstracte, care adună într-o categorie elemente identice. Între cei patru pereţi trăieşte câte o mică societate. Aici intervine măiestria profesorului: să acorde şansa fiecărui copil de a progresa, de a fi valorizat, în funcţie de aptitudinile proprii, să îl determine să se implice activ în propria învăţare, să organizeze activităţi diversificate şi cu ridicată încărcătură pedagogică care să îi atragă pe cei mici. Sentimentul de siguranţă îi oferă fiecărui elev un anumit confort, îl determină să se simtă puternic. Aşa se creează starea de bine!

Bineînţeles că acest concept reprezintă suma intervenţiilor mai multor actori cu influenţă asupra orientării parcursului educaţional al celor mici: părinţii, prin asigurarea coerenţei demersului educativ iniţiat de şcoală, dar şi autorităţile locale, prin crearea unui mediu adecvat, a unei infrastructuri adecvate formării viitorilor adulţi.

Care este portretul robot al unui „profesor altfel”?

Un profesor „altfel” este conştient de faptul că trebuie să pregătească elevii pentru viitor şi nu pentru prezent. Acest lucru presupune viziune, iar în plan acţional o preocupare sistematică pentru a dezvolta elevilor „abilităţile secolului XXI”: comunicare, cooperare, gândire critică, creativitate. Provocările pentru profesori constau în a crea situaţii de învăţare pentru ca elevii să exerseze aceste abilităţi în contextul disciplinelor din curriculum şi nu numai, în cadrul activităţilor formale, dar şi nonformale. Profesorul „altfel” este un real mentor, un sprijin, sursă şi resursă pentru copii. El îşi menţine prospeţimea în profesie, se reinventează continuu, găseşte soluţii pentru fiecare situaţie – problemă, se documentează, îşi dezvoltă tehnici şi strategii de instruire şi evaluare, astfel încât să inspire copiilor un sentiment de siguranţă şi dragoste pentru cunoaştere; identifică în orice lucru mic situaţii mari de învăţare. Este, într-un cuvânt, un profesor constructivist.

La ce credeţi că folosesc „hârtiile” pe care sunteţi obligaţi să le completaţi?

Noi, profesorii, suntem sugrumaţi de birocratizarea excesivă. Sunt de acord că planificările activităţilor, situaţiile statistice şi rapoartele au un rol important în asigurarea eficienţei şi reglării procesului de învăţământ, însă reprezentanţii forurilor superioare trebuie să conştientizeze că, în ultimul timp, acest fenomen a luat o amploare mult prea mare. Educaţia de calitate nu trebuie confundată cu multitudinea de „ hârtii” întocmite de multe ori fără rost şi care răpesc timp important pe care l-am putea folosi pentru a pregăti activităţile pe care le susţinem la clasă.

Mioara VERGU -IORDACHE

VITRALII

VITRALII

Cine râde la urmă, plânge mai bine

O văicăreală continuă se aude dinspre rețelele de socializare, de ceva vreme. Geme spațiul virtual de suspine înecate în lacrimi, printre buze muşcate şi sunet de coapse plesnite a jale. Ca să nu mai vorbim despre valurile de cenuşă turnate cu nemiluita în capetele plecate de ruşine, de unde şi poluarea asta de toate felurile în care suntem siliți să orbecăim. Că unii dintre noi au altă opinie decât ceilalți, că poți crede într-un om sau într-o idee politică, chiar până la fetiş, iarăşi, nu e mare lucru. Asta se cheamă dragoste oarbă în romanele de gen, ştiți care, acelea cu prințese plângăcioase care aşteaptă cuminți, ferecate în vreun turn, să apară flăcăii vânjoşi călare pe un armăsar alb şi să le dea jos de acolo, luându-le apoi de neveste cu jumătatea lor de împărăție cu tot. Până la un punct, e de înțeles: când vine vorba de politică, nu avem cum să ne punem de acord unii cu alții, fiindcă democrația presupune un şir întreg de dezacorduri rezolvabile amiabil, de compromisuri şi acceptări reciproce. Deci, totul ar fi bine dacă nu am avea ținere de minte. Dar avem. Nu faptul că l-au votat pe X sau pe Y e problema, ci modul în care s-a desfăşurat campania. Țipete, urlete, înjurături, acuzații grave, dosare scoase din sertare. S-a ajuns la o situație gravă: nu doar candidatul a fost supus oprobriului public, ci şi electoratul său. Principiile libertății de exprimare au fost zdrobite sub bocanci, de cei care, printr-un radicalism feroce, nu au putut accepta că mai sunt şi oameni, nu puțini, care gândesc fix pe dos decât ei.

Acum, aceleaşi personaje ale unei triste operete bocesc şi vorbesc în timp ce varsă hectolitri de lacrimi: *Vai, vai, vai, îmi cer scuze că am avut încredere în X, dar asta doar pentru că Y era mai rău. Nu trebuia să fac asta, nu mi-am dat seama, of, ce dezamăgire, ne-a trădat, ne duce la pierzanie, e haos, aoleu ce dezastru!* Sigur, au tot dreptul să fie supărați sau să-şi reevalueze opțiunile, numai că, privind în urmă, nu poți trece peste încrâncenarea comportamentului lor din campanie. Au contribuit din plin la organizarea unui adevărat festival al insultelor, calomniilor, injuriilor, au împrăştiat ură, au condamnat şi au arătat cu degetul, au fluturat cătuşe, au amenințat, au recitat clişee, şi-au smuls părul din cap. Au refuzat cu încăpățânare *să vadă*, iar acum adevărul îi ustură. La suflet şi la buzunar. Deveniți amnezici, se prefac a nu înțelege că, întotdeauna, există şi a treia opțiune, perfect democratică: să ai părerea că nu ai nicio părere, pentru că nu te regăseşti în niciuna dintre variante. Şi asta nu e laşitate sau neimplicare. Pur şi simplu, nu găseşti răspunsurile căutate şi cu asta basta. Dacă ai de ales între mediocritatea îngâmfată şi prostia cu inițiativă, ambele cosmetizate de un marketing politic foarte, foarte nereuşit, e mai bine să nu dai fuga în cabina de vot pentru a pune ştampila pe un nume doar pentru a-i face în ciudă celuilalt, fiindcă pe grupul tău de Facebook aşa zice lumea că e mai bine. Nu numai binele se întoarce. Şi răul îl urmează îndeaproape. Patima strică treaba, la fel ca graba. Mai ales când nu te documentezi cum trebuie înainte de a face gesturi aproape ireversibile. Şi ar mai trebui, din când în când, să răsfoim un dicționar şi să pătrundem mai bine *toate* sensurile cuvintelor „toleranță” şi „solidaritate”. Aşa, în cunoştință de cauză, nu am mai țopăi de fericire că au câştigat ai noştri şi au pierdut ai lor, pentru ca la urmă să plângem mai bine. În general, nu e „deontologic” să te bucuri de răul altuia. Cred că tânguiala asta nu-şi are rostul, chiar dacă am mai asistat la astfel de regrete plângăcioase şi cu alte ocazii, acum vreo treizeci şi ceva de ani. Să fim verticali şi să ne asumăm propriile fapte, fără bocete de conjunctură şi fără a polua cetatea cu prafuri aruncate în ochi. E mai decent, mai curat şi, în fond, normal.

Dragoş CIOCĂZAN

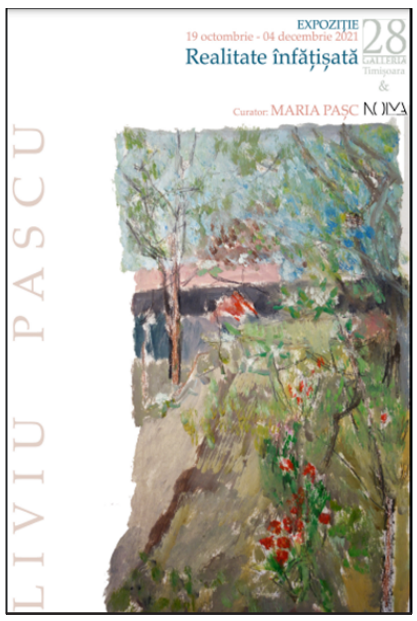

Realitate înfățişată

În perioada 19 noiembrie – 4 decembrie 2021, la *Galleria 28* din Timişoara poate fi vizitată expoziția de pictură *Realitate înfățişată* semnată Liviu Pascu. Expoziția, organizată de *Galleria 28*, în parteneriat cu grupul NOIMA şi curatoriată de Maria Paşc, aduce pe simeze cele mai recente lucrări realizate de pictorul arădean.

„Materia primă a artei lui Liviu Pascu este sentimentul său poetic față de natură. Pictura artistului este o confesiune înduioşată a gusturilor şi a preferințelor sale sentimentale. Este o imagine a lumii zugrăvite de temperamentul unui poet visător, care, năzuind la o lume mai frumoasă şi mai bună decât cea reală, priveşte lucrurile vărsând şi un strop de culoare caldă asupra lor. Liviu Pascu gândeşte o lucrare ca un poem pictural, în care liniile, formele şi culorile exprimă idei, sentimente şi stări. Este o privelişte aproape idilică a peisajelor, poetizate şi îndulcite printr-o armonie de culoare. Meritul artistului este că izbuteşte să transfigureze şi să ducă la febrilitate peisajul românesc din vibrații fine de lumină şi din nuanțele unei atmosfere dulci, aproape periate. Paleta sa atacă game de roşu îndrăzneț întrebuințate, expresia artistului e clară şi energică. Are un temperament de colorist capabil să-şi definească impresiile şi să şi le închege în imagini personale. Sensul înalt al sentimentului poetic față de natură e susținut la artist de fundamentul construcției laborioase pornite de la intenția exprimării unui gând, a unei stări afective: *Plin de merite, totuşi poetic, locuieşte. Omul pe acest pământ* (Friedrich Holderlin).” Maria Paşc, 17 noiembrie, 2021

Expoziția *Realitate înfățişată* poate fi vizitată respectând normele de prevenire a pandemiei de coronavirus, prin programare telefonică la *Galleria 28*, str. Constantin Brâncoveanu nr. 28, Timişoara. Programarea se face la numărul de telefon: 0040(0)722503028.

LIMBA ROMÂNĂ E PATRIA MEA

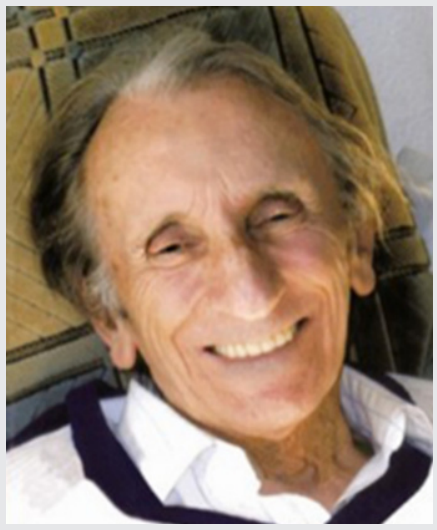

Tudor OPRIŞ
26 noiembrie 1926
–
22 ianuarie 2015

Criticilor mei

Un trubadur mă simt neîncetat
Născând în taină prin metempsihoză
Din cavalerul purtător de roză
Ce Doamnei lui credință i-a jurat.

Nu mă atinge veacul de nevroză
Şi de postmodernism înmorcirlat.
Mi-e sufletul, un adamant curat
Şi versul, flăcări de apoteoză.

Iar criticilor înarmați cu pipă
Ce judecându-mi versurile-n pripă
Îmi spun că sunt vetust şi demodat

Şi lancea-mi frâng în visul meu ratat,
Le dau galant, să nu-şi mai bată clanța,
Regatul jinduit de Sancho Panza.

Din volumul „Sonetele iubirii”
Editura PRO TRANSILVANIA
București, 2005

Invitații în lumea artelor plastice

Paşi pe hârtie
cu un pictor înzestrat
– Camelia PETCU –

Vă invit să cunoaştem un profesor. Dar un profesor aparte. Un om special, un pictor de valoare, un gânditor profund, un poet sensibil, un om care pune cu talent cuvintele unul după altul.

Vă rugăm să vă prezentați!

Mă numesc Camelia Petcu şi sunt profesor de biologie, o meserie care modelează tineri. Asist la metamorfoza lor fizică, intelectuală, socială, de la 11 la 18 ani. Noi, profesorii, suntem cumva artizanii intelectului, caracterelor lor.

Pentru ce ați ales pictura şi nu muzica?

Am scris poezii, încă de copil. Întâi cu sufletul, apoi cu condeiul. M-am oprit apoi pentru că voiam să fiu înțeleasă, nu doar citită. Şi, într-o vreme în care destinul meu s-a contorsionat brusc, gata să mă sfărâme, am evadat navigând printre culori, pe o paletă subțire, fragilă, cu vâsla penelului înmuiată în singurul meu adevăr: schimbarea.

Care vă sunt temele preferate? Natura statică, portretul, peisajul? Preferați lucrările pe dimensiuni mai mari, mai mici?

Picturile mele sunt reperele de care am nevoie în hățişurile de umbră prin care, uneori, nu mă mai zăresc. De aceea nu dau mare importanță dimensiunilor pânzei, singura pe care pictez este cea a sufletului meu, când are nevoie de culoare, cu mereu aceleaşi coordonate: conştientizare, iertare, iubire de sine şi de ceilalți: peisaje sau natură statică, portrete.

Unde vă vedeți peste 10 ani?

În următorii zece ani sper să pot rămâne aproape de cei dragi şi de ceea ce mi-e drag să împlinesc în mine. Le doresc tuturor să descopere tot ce nu au ştiut despre ei o viață, aşa cum mi s-a întâmplat mie. Probabil mă voi preschimba în toamnă… (zâmbesc).

Mereu mă uit la toamnă,
Nu sunt destul de tristă…
Ea ştie să se plângă,
E cea mai mare artistă
Când frunzele-şi alungă…
Şi nu-i destulă umbră
Să mă-nfăşor în ea…
Cu fața ei prelungă,
Nici toamna nu mă vrea…
Dar ar putea să ajungă
Fuior de galben, roşu, violet,
În suflet să-mi străpungă,
Când scrie al ei pamflet…
Şi aş putea să mă-nfirip
La ea, pe şevalet,
De mi-ar picta un chip..
Oricare ar fi, eu nu regret,
În ea de mă preschimbă …

Ce ne puteți spune despre dumneavoastră, dincolo de dimensiunea artistică?

Noi, ca oameni, suntem o operă de artă. Recunosc, încă îmi caut identitatea. Dar fac acest lucru cât se poate de original, pentru că în toate rămâne ceea ce am vrut să exprim, ca într-o trecere prin oglinda conştiinței.

Impresionant. Sănătate şi succes în anul şcolar. Pentru dumneavoastră, pentru elevii care au şansa să fie în clasa unde predați. În mod sigur, ei vor învăța de la dumneavoastră mai mult decât Biologie. Aşa cum noi azi am descoperit mai mult decât un pictor înzestrat cu foarte multe calități.

Aristotel BUNESCU
https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com

Apariții recente la Editura Fundației *România de Mâine*

Diplomație în vreme de război. Relații internaționale 1789-1914

SORIN CRISTESCU

– Ediția a doua revăzută și adăugită –

Editura Fundației *România de Mâine* a pus la dispoziția cititorilor săi ediția a doua revăzută și adăugită a cărții *Diplomație în vreme de război. Relații internaționale. 1789-1914* a istoricului Sorin Cristescu, actualmente cercetător în domeniul istoriei militare la Institutul de Studii Politice de Apărare și Istorie Militară din București, fost cadru didactic al Universității *Spiru Haret*. Prima ediție a cărții, apărută în anul 2009, a fost de mult timp epuizată, iar la sediul editurii au fost înregistrate numeroase cereri de reeditare.

Importanța cărții

Volumul *Diplomație în vreme de război. Relații internaționale. 1789-1914* este o expunere riguroasă a unor evenimente importante din istoria Europei și a umanității, făcută într-un limbaj specific marilor povestitori și în conformitate cu cele mai reprezentative documente disponibile acum. Prin fiecare dintre capitolele sale, cartea istoricului Sorin Cristescu reprezintă o funcție dublă: redarea trecutului așa cum a fost și conectarea lui la realitățile geopolitice ale timpului prezent. Pentru cei mai dibaci, textul poate reprezenta un referențial important în predicția comportamentului actorilor de pe plan internațional. Cititorii de astăzi trebuie să dispună de capacitatea de a înțelege și de a separa esența evenimentelor de detaliile care le-au făcut celebre**.** Dacă vom reuși aceasta, vom putea înțelege mai bine lumea care ne înconjoară și ne determină viața de zi cu zi.

Elemente noi aduse la ediția a doua

Pe lângă revizuirea textului inițial, ediția a doua revăzută și adăugită are informații suplimentare rezultate din activitatea de cercetare a istoricului Sorin Cristescu. Noile documente studiate sau chiar puse în circulație de autor au fost valorificate în această ediție în același stil plăcut care îl caracterizează. Ediția a doua revăzută și adăugită cuprinde în plus față de prima ediție două noi capitole: *Criza din iulie 1914 și izbucnirea Marelui Război* (capitolul XIII) și *Câteva repere ale relațiilor Marilor Puteri cu țările mici și mijlocii la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX* (capitolul XIV). Capitolul I a primit o nouă abordare, sub titlul *Marea Revoluție Franceză din 1789 sau războiul ca soluție politică*.

Ediția a doua revăzută și adăugită beneficiază de asemenea de o prefață semnată de domnul doctor în istorie Valentin Fuscan și de o introducere din partea autorului. Consiliul Științific al Editurii Fundației *România de Mâine* a inclus în această ediție recenzia proprie, intitulată *Actualitatea acțiunilor diplomatice din secolul al XIX-lea*.

Conținutul cărții

În **capitolul 1** – *Marea Revoluție Franceză din 1789 sau războiul ca soluție politică* găsim trimiterea la concepte cum ar fi: *centrele de putere, forța armelor, interesele economice.* În același capitol este explicată dinamica raporturilor pace - război, funcția permanentă a diplomației chiar și în timp de război, capacitatea războaielor de a modela viața și teritoriul statelor. Acest capitol face parte din domeniul filosofiei istoriei. Poate fi interpretat și ca un ghid de înțelegere a cărții sau un mod de reflectare a faptelor din trecut pe înțelesul cititorilor de astăzi.

Din **capitolul II** – *Diplomația în timpul războaielor primei republici franceze (1792-1799)* putem înțelege conceptul de eficiență a armatelor. Capitolul acesta ar putea fi sintetizat astfel: de la idealurile revoluționare frumoase la interesele economice reale. O serie de evenimente hiperbolizate într-un anumit tip de istoriografie sunt aduse la esența din spatele ușilor închise prin povestirea plină de har, dar cu date exacte, a lui Sorin Cristescu.

Capitolul III – *Diplomația în timpul războaielor napoleoniene* conține, pe lângă faptele memorabile de arme și acțiunile personajelor cheie ale timpului, o descriere a regulilor cinice ale diplomației de război. Din acest capitol aflăm despre istoria neconcordanței dintre textul discursurilor și obiectivele reale urmărite de marile puteri. Același capitol poate reprezenta o istorie a speranței pentru o Europă unită, clar formulată de Napoleon Bonaparte. Codul european, Curtea de Casație europeană, moneda unică, aceleași legi, toate râurile navigabile pentru toți, comunitatea mărilor, dezarmarea generală, sfârșitul războaielor, pacea lumii erau de atunci în visul european.

În **capitolul IV** – *Congresul de pace de la Viena (1814-1815) și Sfânta Alianță 1815-1824)* este dezvoltată semnificația momentului de sfârșit al epocii lui Napoleon Bonaparte. În esență putem spune că, la acel eveniment istoric european, Congresul de pace de la Viena, au fost avute în vedere interesele marilor puteri. Interesele țărilor mici și mijlocii au fost luate în considerație numai dacă ele coincideau cu cele ale marilor puteri... Sunt descifrate pentru cititor mecanismele diplomatice specifice începutului de secol XIX.

În **capitolul V** – *Diplomația europeană și Chestiunea Orientală* ne izbește asemănarea de abordare din secolul XIX cu cea din momentul prezent. După înțelegerea conținutului acestui capitol vom avea senzația că temele din Balcani sunt încremenite în istorie și par a fi inflexibile chiar și după evoluții revoluționare pe alte meleaguri. Probabil tocmai din acest imobilism multisecular apare pofta noastră de a trăi până în momentul în care paradigma Balcanilor se va modifica. În plus, textul acestui capitol ne va ajuta să acceptăm că orice înțelegere dintre marile puteri este valabilă atâta timp cât raportul de forțe care a generat-o rămâne relativ neschimbat. Confruntările interne sunt de natură să scadă forța unei țări și să determine modificări ale parametrilor din tratatele semnate anterior.

Capitolul VI – *Războiul Crimeii și Congresul de pace de la Paris (1853-1856)* aduce în atenție un nou tip de raționament geostrategic în relațiile dintre state: cel bazat pe comerț și interese economice. Capitolul poate fi privit și ca un fel de introducere în diplomația și raporturile de forțe din epoca noastră. Nu trebuie să uităm că războiul Crimeii a reprezentat pentru poporul român marea șansă de formare a statului său modern. Din acest motiv poate genera multe sentimente.

Din **capitolul VII** – *Diplomația europeană și unificările statale (1956-1871)* înțelegem forțele care au stat la baza redesenării hărții continentului nostru: interesul economic, ideile filosofice, forța armatelor, spiritul sau mișcările intelectuale, inclusiv cultura specifică a fiecărui popor. Unitatea de acțiune a elitelor politice a fost de asemenea un factor important al succesului formării unor state europene. Printre reperele devenirii istorice a formării majorității statelor europene s-au aflat unificarea vamală cu impact economic favorabil asupra dezvoltării, în general, a industriei, în special.

Costurile proceselor de unificare statală au fost mari, atât în vieți omenești sacrificate pe câmpul de luptă, cât și în bani. Dar succesul final a meritat. Nimeni nu s-a gândit o lungă perioadă de timp să pună în balanță avantajele formării statelor naționale cu totalul costurilor pentru realizarea acestora.

Capitolul VIII – *Diplomația europeană în fața redeschiderii <Chestiunii Orientale> (1875-1878)* prezintă cititorului evenimentele internaționale care au favorizat, printre altele, obținerea independenței de stat a României. O secțiune interesantă o reprezintă în acest capitol cronologia participării României la Războiul de Independență. Găsim inclusiv documente importante, dar mai puțin cunoscute publicului, cum ar fi Consiliul de Război din 19/31 august 1877, în care Carol I și Ion C. Brătianu au stabilit ca obiectiv trecerea Dunării. Comandanții militari aveau obligația să găsească soluțiile.

Capitolul IX – *Tratatul de Pace de la San Stefano și Congresul de Pace de la Berlin* este o continuare firească a celui anterior, mai exact finalul acțiunilor conexate generic sub sintagma <redeschiderea *Chestiunii Orientale*>. Orice proiect, inclusiv cel privind binomul diplomație-război, are un epilog. Juste sau nu, prevederile Tratatului de la San Stefano stabileau în principal independența Serbiei, Muntenegrului și României, ceea ce reprezenta o modificare majoră în Europa de Sud-Est și un mare pas înainte pentru popoarele respective. În același timp are loc întemeierea Bulgariei și emanciparea ei de sub tutela Rusiei, ceea ce va aduce schimbări majore în Balcani.

Capitolul X – *Evoluții politico-diplomatice între Congresul de pace de la Berlin și războiul ruso-japonez (1878-1905)* conține dinamica echilibrului de forțe pe plan internațional la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX în principal pe baza contribuției diplomației și forței economice a statelor, fără confruntări directe pe câmpul de luptă. Din nou evoluțiile economice și cele politice interne din diferite state generează modificări ale raportului de forțe pe plan internațional.

Capitolul XI – *Diplomația europeană și criza balcanică (1906-1912)* prezintă un mod de gândire specific marilor puteri, conform căruia statele mici nu-și pot regla între ele singure problemele litigioase.

Din același capitol aflăm că problematica politico-militară a anilor 1906-1912 a fost marcată vizibil de probleme economice privind circulația mărfurilor (de exemplu, războiul vamal al Austro-Ungariei cu Serbia) sau libera trecere a mijloacelor de transport (de exemplu, dreptul de trecere a vapoarelor prin Strâmtori sau proiecte diverse de căi ferate). Ca și în zilele noastre, în ciuda unor declarații sau programe politice, coalițiile nu s-au constituit pentru respectarea principiilor democratice, ci a intereselor specifice în contextul dat. Componenta spirituală națională a jucat atunci, va juca și în viitor un rol important în Balcani.

Capitolul XII – *Războaiele balcanice și Pacea de la București (1912-1913)* prezintă evoluțiile rapide din jurul României, puțin controlate de marile puteri, care au avut loc înaintea Marelui Război. Bulgaria, Serbia, Grecia și România au fost actorii principali care au acționat în nume propriu, dar sub supravegherea atentă a marilor puteri. Pentru România și pentru Regele ei, Carol I, evenimentele din perioada 1912-1913 au reprezentat un test, trecut cu bine, de predicție a evoluțiilor regionale (lipsa de orizont a alianței bulgaro-sârbe, ce puteau să decidă țările balcanice fără intervenția directă a marilor puteri). *Pacea de la București* rămâne un moment de triumf diplomatic al României, chiar dacă ulterior unele prevederi ale ei ne-au redus în termeni reali securitatea. Din perspectivă europeană, după victoriile statelor mici din regiune împotriva Imperiului Otoman din primul război balcanic, „*o jumătate de mileniu de dominație otomană în Europa de Sud-Est se încheiase*”.

Capitolul XIII – *Criza din iulie 1914 și izbucnirea Marelui Război* sintetizează evenimentele care au dus Europa și lumea întreagă la cea mai complexă și dureroasă confruntare militară pe care o cunoscuse până atunci. Descrierile de mare exactitate din carte ne ajută să cunoaștem ce a fost în acea scurtă și densă perioadă de timp. Este greu să credem că actorii de atunci estimau, chiar și într-o mică măsură, consecințele acțiunilor desfășurate.

Capitolul XIV – *Câteva repere ale relațiilor Marilor Puteri cu țările mici și mijlocii la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea* cuprinde o sinteză privind rolul efectiv al statelor care nu intrau în categoria celor care au făcut jocurile pe harta Europei. Este prezentată trecerea de la unitate la interese divergente între țările din Balcani. Capitolul mai are referințe la „dosarul vasului *Potemkin*” și la implicarea intereselor marilor puteri în Balcani. Independența obținută de popoarele mici din Balcani le-a validat inclusiv viabilitatea statală.

Cartea *Diplomație în vreme de război. Relații internaționale 1789-1914* se încheie cu un capitol de scurte *Concluzii*. Ideile din acest capitol ar putea fi considerate ca învățăminte sau lecții de învățat pentru diplomația și strategia de securitate a statelor pentru perioada analizată.

La sfârșitul cărții găsim o bogată *bibliografie* istorică pe care s-au bazat relatările pline de har ale autorului. Pentru ușurința lecturii povestirilor prezentate, textul nu este adnotat cu referințe bibliografice. Acei cititori pasionați de un anumit subiect vor avea ocazia să extindă aria cunoașterii prin parcurgerea ulterioară a memoriilor, jurnalelor sau lucrărilor generale de specialitate indicate în *Bibliografie*.

Cui este adresată cartea

Ediția a doua revizuită și adăugită a cărții *Diplomație în vreme de război. Relații internaționale 1789-1914* a istoricului Sorin Cristescu răspunde la câteva întrebări firești ale cititorilor avizați în vremurile interesante pe care le trăim.

O primă întrebare este: istoria pe care a parcurgem acum cât are original sau unic și cât este o reluare pe alt palier a unor fapte din trecut? La această întrebare, cititorul atent și avizat va putea spune după ce a parcurs cartea istoricului Sorin Cristescu: o parte din ce vedem acum s-a mai întâmplat în evoluția umanității, dar în alt context. Mai exact, putem spune: „piesa este aceeași, dar decorurile diferă în timp”.

A doua întrebare: cum ne îndeamnă înțelepciunea strânsă din istorie să acționăm astăzi în circumstanțe similare?

A treia întrebare propusă poate fi: ce s-a întâmplat atunci și are influență până în ziua de astăzi?

Sunt convins că, la ultimele două întrebări, fiecare cititor va avea propriul răspuns care va fi diferit față de ce gândea înainte să parcurgă în întregime cartea.

Recomandările Consiliului Științific al Editurii Fundației *România de Mâine*

Consiliul Științific al Editurii Fundației *România de Mâine* recomandă cu plăcere cititorilor ediția a doua revăzută și adăugită a cărții *Diplomație în vreme de război. Relații internaționale 1789-1914* a istoricului Sorin Cristescu. Putem să o citim ca pe un manual de istorie accesibil sau ca pe un deschizător de orizont la înțelegerea lumii de astăzi, inclusiv a marilor problemelor ale Europei, care au afectat viața câtorva generații și a multor milioane de oameni din *Lumea veche*.

Conf.univ.dr. Aurelian Virgil BĂLUȚĂ,
membru al Consiliului Științific
al Editurii Fundației *România de Mâine*

TITULESCU – CTITOR AL ROMÂNIEI MARI (II)

Acest ministru al unei țări mici face o politică în stil mare. Ce om uimitor!
În politica externă e îmbarcat pe o firavă luntrișoară, pe care o conduce ca pe un vapor mare,
în politica internă stă călare pe o scândură putrezită, căreia până la urmă îi dă o stabilitate de stâncă.

Edouard HERRIOT*

Nicolae MAREŞ

(Urmare din nr. 981)

Se întreabă semnatarul Tratatului de la Trianon, Nicolae Titulescu, atât de hulit de ungurimea de pretutindeni: „Cum au tras profit acești delegați excepționali din acest material excepțional? Este interesant de reamintit" – spune Titulescu. „Fără să aştepte primirea condițiunilor de pace, pregătite de puterile aliate şi asociate, la 14 ianuarie 1920, o dată cu prezentarea (de)plinelor puteri, delegația ungară a remis Conferinței păcii două note. Prin cea dintâi ea cerea retragerea trupelor românești. Prin a doua, ea expunea considerațiunile politice, geografice, etnografice şi istorice, pentru care cerea să dea prilej poporului ungar şi diferitelor naționalități stabilite pe pământul unguresc de a decide ele, după un schimb de idei şi o înțelegere reciprocă, cadrul vieții şi rațiunile lor viitoare. Toate argumentele întrebuințate de contele Bethlen, în conferințele sale din Anglia, se găsesc în această notă. Plebiscitul era cerut de Ungaria înainte chiar de a i se fi remis proiectul de tratat, adică la 14 ianuarie 1920".

Condițiile de pace, elaborate de marile puteri, i-au fost remise, în adevăr, la 15 ianuarie. Iar a doua zi, la 16 ianuarie, contele Apponyi a fost chemat în fața Consiliului Suprem, pentru a expune oral conținutul notelor scrise. El a conchis din nou cerând plebiscituri, pentru ca populațiunile, iar nu guvernul ungar, să decidă de soarta lor conform principiilor wilsoniene. La 12 februarie 1920, ca răspuns la condițiunile de pace, delegația ungară a prezentat Conferinței 38 de note foarte dezvoltate, pe toate chestiunile care făceau obiectul tratatului. Notele privind chestiunea teritorială şi în special Transilvania şi România sunt cele mai numeroase.

Este interesant a reaminti titlul unora din ele, pentru a se vedea în ce mod strâns şi detaliat au fost conduse negociațiunile:

Memoriu asupra autenticității datelor din recensământul unguresc.

Memoriu asupra dezvoltării populației din Ungaria de la încetarea dominației turce.

Memoriu asupra situațiunii agricole a Ungariei, în cazul când ar pierde teritoriile cerute de naționalități.

Chestiunea Transilvaniei.

Combaterea românilor cu privire la statistica naționalităților.

Observațiuni referitoare la harta României.

Poate să subziste dominația română în Transilvania?

Falsitatea aspirațiunilor istorice ale românilor la lumina vechii istorii a Transilvaniei,

Cum a trecut imperiul în mâinile românilor în toamna lui 1918.

Caracterul deosebit al instituțiunilor din Transilvania şi cele din România.

Tabloul sinoptic al drepturilor naționalităților în Ungaria pe vremuri şi azi, potrivit deciziunilor Adunării de la Alba Iulia, potrivit exigențelor înțelegerii.

Ordonanțele privitoare la drepturile naționalităților în Constituțiunea Transilvaniei în vigoare de la 1541 la 1867, etc. etc. etc.". (Idem, p. 445.)

Numai şi din enumerarea documentelor respective se poate reține câte aspectele subtile pe care le avea de studiat Titulescu personal, cât şi delegația română în ansamblul ei, pentru a elucida *care este adevărul* în discuțiile care se purtau cu febrilitate, pentru a da – fie şi din culise – răspunsuri pertinente la întâlnirile şi reuniunile care participa. Nu avem mărturii prea numeroase în memorialistica vremurilor şi nici în arhivele diplomatice. Regina Maria, Argetoianu, Marghiloman n-aveau cum să ne introducă în *şantierul tratativelor* cu ungurii. O faptă plină de inedit o constituie informarea pe care, şeful externelor, oratorul Titulescu, a făcut-o în Parlamentul României, în aprilie 1934, despre modul concret în care s-au desfăşurat evenimentele care au precedat cu câteva luni numai Trianonul. A făcut-o *sine ira et studio,* într-o perioadă în care revizionismul renăştea cu o anumită vigoare în Europa, inclusiv în Ungaria vecină. Fostul preşedinte al Ligii Națiunilor îşi aminteşte că Marile puteri: Franța, Anglia, Italia şi Statele Unite au studiat notele voluminoase întocmite de înalții funcționari maghiari şi experții lor, subliniind că „din aceste comisiuni de studiu nu au făcut parte nici un reprezentant al țărilor interesate: România, Serbia şi Cehoslovacia. Țările Micii Înțelegeri au fost tratate la Conferință ca justițiabili".

Să nu uităm – spune Titulescu – că Ion I. C. Brătianu, mare prin patriotismul lui, mare prin capacitatea lui, dar şi mai mare prin simțul de mândrie națională, a considerat că aspirațiile noastre nu au căpătat satisfacție integrală şi a părăsit Conferința de pace. Aşa fiind, în procesul dintre Mica Înțelegere şi Ungaria, fruntariile noastre au fost arbitrate de marile puteri, iar în stabilirea hotarelor româneşti au jucat un rol covârşitor experții englezi şi americani. Timp de două luni conferința a studiat documentarea ungară. La 6 mai ea a remis delegațiunii ungare un complex de trei acte, compus dintr-o scrisoare de trimitere, din răspunsul conferinței la toate notele Ungariei şi din textul definitiv al tratatului de pace.

Citirea acestor documente dovedeşte cu câtă scrupulozitate şi conştiință au fost examinate toate cererile, toate observațiunile şi toate obiecțiunile Ungariei. Dar scrisoarea de trimitere, semnată de preşedintele Millerand trebuie să ne rețină o clipă atențiunea. Pentru că ea conține un pasagiu care dă drept comisiunilor de delimitare, acolo unde la aplicarea pe teren ar constata o nedreptate, să o rectifice – *drept perimat, deoarece comisiunile de delimitare n-au găsit cu cale să uzeze de el –, se vorbeşte mereu de făgăduieli făcute Ungariei prin scrisoarea preşedintelui Millerand!*

Şi aici este foarte instructiv să împrospătăm memoria celor interesați, dând citire câtorva pasagii din această scrisoare istorică:

„<După matură chibzuință, puterile aliate şi asociate au decis de a nu modifica pe nici un punct clauzele teritoriale conținute în codițiunile de pace. Dacă s-au hotărât la aceasta, cauza este că ele s-au convins că orice modificare a fruntariilor fixate de ele ar aduce inconveniente şi mai grave decât acelea pe care le denunță delegația ungară. Condițiile etnografice în Europa Centrală sunt astfel, încât este cu adevărat imposibil ca fruntariile politice să coincidă în toată întinderea lor cu fruntariile etnice. În consecință şi puterile aliate şi asociate s-au supus acestei necesități cu regret, anume nuclee de populație maghiară se vor găsi trecute sub suveranitatea unui alt stat. Dar nimeni nu se poate bizui pe această situațiune pentru a pretinde că ar fi fost mai bine să nu se modifice vechiul statut teritorial.

O stare de lucruri chiar milenară nu merită să dăinuiască când ea este recunoscută contrară justiției>".

„<Delegația ungară trage argument din faptul că condițiunile păcii n-au prevăzut nicăieri plebiscitul. Dacă puterile aliate şi asociate au considerat intutil de a recurge la o consultare populară de acest fel, ele nu au făcut-o decât după ce au dobândit certitudinea că această consultație, dacă ar fi înconjurată de garanții complete de sinceritate, n-ar da rezultate simțitor deosebite decât cele pe care le-a condus un studiu minuțios al condițiunilor etnografice ale Europei centrale şi ale aspirațiunilor naționale.

Voința popoarelor s-a exprimat în zilele de octombrie şi noiembrie 1918, când dubla monarhie s-a năruit şi când populațiunile de mult timp oprimate s-au unit cu frații lor italieni, români, iugoslavi sau cehoslovaci. Evenimentele care s-au produs de la această epocă constituie tot atâtea mărturii noi despre sentimentele naționalităților pe vremuri subjugate sub Coroana Sfântului Ştefan.

Dispozițiunile tardive luate de guvernul ungar pentru a da satisfacțiune trebuințelor de autonomie a naționa-lităților nu pot face iluziuni; ele nu schimbă cu nimic adevărul esențial, şi anume că ani lungi în şir toate sforțările politicii maghiare au tins să înăbuşe vocea minorităților etnice.

Împotriva acestei sentințe nu există drept de apel

Frontierele actuale ale Europei centrale sunt rezultatul evoluției de secole a unei idei de justiție. Chestiunea Europei centrale constituie un proces sfârşit, iar nu un proces care trebuie să înceapă. La orice tentativă de actualizare a lui noi vom răspunde: *lucru judecat>".* Lucru judecat li se poate răspunde şi azi tuturor revizioniştilor din țară şi din afară. Aceasta a spus-o cu o sută de ani în urmă Alexandre Millerand, preşedintele Franței din 23 septembrie 1920 până în 11 iunie 1924, iar în 1920 şi prim-ministru, o bună cunoştință a negociatorului român, cel care îl evocă.

Din perspectivă istorică putem judeca şi mai clar importanța faptului că armatele române, cele care au trecut Tisa şi au înfipt steagul pe Parlamentul maghiar i-au ajutat din plin pe experții internaționali să redacteze draftul răspunsului pe care l-a dat Millerand, ostaşii şi ofițeri români l-au ajutat chiar şi pe Titulescu, făuritorul României Mari, să pună semnătura la 4 iunie 1920 pe Tratatul de pace de la Trianon.

Reprezentantul României la Trianon, semnatarul Tratatului care mai trezeşte fiori şi azi, numit fiind la scurt timp ca trimis extraordinar şi ministrul plenipotențiar la Londra, apoi cu diferite misiuni la Spa şi mai ales la Liga Naiunilor, diplomatul Nicolae Titulescu, şeful diplomației române, îşi va şlefui de-a lungul anilor instrumentarul în apărarea cauzei româneşti, demonstrând-o prin toate acțiunile întreprinse.

Mai departe, ca o contiunare a Trianonului, în primul ministeriat la Externe (1927-1928), Nicolae Titulescu are o contribuie decisivă la acceptarea internaională a punctului de vedere românesc cu privire la problema „optanilor" maghiari, chestiune ridicată de Budapesta, prin care a invocat faptul că România ar fi discriminat la reforma agrară din 1921 pe marii proprietari (moşieri) maghiari transilvani. Titulescu şi-a asumat sarcina de a combate reproşul guvernului maghiar, demonstrând cu aplomb şi fără echivoc corectitudinea efectuării reformei respective de autoritățile româneşti de la Bucureşti.

Începând din anul 1921, Nicolae Titulescu a funcționat ca delegat permanent al României la Liga Națiunilor de la Geneva, fiind ales de două ori (1930 şi 1931) ca Preşedinte al acestei organizații internaționale. În această calitate va milita fără preget contra revizionismului, fie că era de factură italiană, maghiară sau germană, pentru păstrarea frontierelor stabilite prin tratatele de pace (vezi Trianonul), pentru raporturi de bună vecinătate între statele mari şi mici, pentru respectarea suveranității şi egalității tuturor statelor în relațiile internaționale, pentru securitate colectivă şi prevenirea agresiunii.

Aşa a ajuns Românul din Tituleştii Olteniei la gândurile lui Bălcescu despre Ardeal, a acelui mare exilat, mort la Palermo la 29 noiembrie 1852.

Ctitor al României Mari, Nicolae Titulescu a lăsat posterității şi aceste gânduri mereu actuale, pentru care şi-a consacrat viața, dorindu-şi prin testament să fie îngropat în centrul României, la Braşov:

• România nu poate fi întreagă fără Ardeal, România nu poate fi mare fără jertfă!

• Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e şcoala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a menținut viața!

• Ardealul e scânteia care aprinde energia.

• Ardealul e întărirea care îndepărtează vrăjmaşul, e viața care cheamă viața.

• Pentru Ardeal nu-i viață care să nu se stingă cu plăcere, pentru Ardeal nu-i sforțare care să nu se ofere de la sine.

• Ardealul nu e numai inima României politice; priviți harta: Ardealul e inima României geografice. Din culmile lui izvorăsc apele care au scăldat românismul în istorie.

• Ardealul împreună cu România liberă este mai presus de toate.

Mormântul lui Nicolae Titulescu situat în curtea Bisericii „Sfântul Nicolae" din Şcheii Braşovului

*fost prim ministru al Franței, personalitate marcantă a celei de-a treia Republici Franceze

Cea mai înaltă statuie din lume

Fusul cu zurgălău

poate fi la Baia Mare

George V. GRIGORE

Acum doi ani eram acasă la cunoscutul actor al Teatrului *Nottara*, Ion Haiduc, invitat la masă împreună cu foştii colegi de facultate de la teatru. Haiduc, meşter mare în ale bucătăriei secrete, ne-a tratat regeşte. Printre micile degustări se strecura din mână în mână, aproape hoţeşte, o sticlă cu pălincuță de Maramureş, având la interior un fantastic *Fus cu zurgălău*" din lemn. În afară de întrebarea: cum, Doamne, au introdus aşa ceva într-o sticlă? mai era şi forma sa aproape imposibilă, de „nod gordian". Dar pălincuța şi-a făcut efectul destul de curând, iar întrebările mele au trecut într-un alt plan, viitor. Apoi, zilele trec şi secolul ştirilor tv permanentizate îmi aduce în faţă o informaţie interesantă. Turnul Combinatului *Phoenix* din Baia Mare este cel mai înalt coş de fum din România şi a treia cea mai înaltă construcţie industrială din Europa! E vreo legătură? Este!

Coşul situat în municipiul Baia Mare este înalt de 351,5 metri, are o deschidere la bază de 20 de metri, iar la vârf un diametru de 9 metri. Turnul a fost ridicat din beton rezistent la noxe, iar în interior este căptuşit cu cărămidă reflactară. Realizarea acestui proiect a costat 11 milioane de dolari, dar s-a dovedit ineficient în combaterea poluării ce ameninţa zona din jurul municipiului. În 2009, Baia Mare a fost declarat al treilea oraş din România din punct de vedere al poluării, după Bucureşti şi Galaţi, deşi *Turnul Combinatului* nu mai este funcţional.

În prezent, coşul de fum nu are nicio utilitate, dar ar putea fi folosit doar ca obiectiv turistic modern având în vedere dimensiunea lui impresionantă.

Acum, când demolăm de zor ceea ce a reprezentat România aşa zisă „comunistă" – şi moral, şi valoric, şi material, în loc să o transformăm (*Transformers!*) într-o Românie modernă, aşa cum ar proceda o naţiune europeană civilizată, iată că o idee bună „înfloreşte" totuşi. Miron Manega în bilunarul *Certitudinea* ne propune să ne oprim puţin din demolări şi să valorizăm ce mai avem într-un concept modern. Este vorba despre acest turn al fostului combinat chimic din Baia Mare, pe care autorităţile, din lipsă de imaginaţie, vor să-l dărâme. *„Adică nişte propuneri există, de pildă, să-l vopsească, pentru a fi mai fălos, sau să-i pună în vârf o terasă cu un diametru de 50 de metri, iar pe lateral să monteze patru lifturi. Acest proiect arhitectonic n-ar fi tocmai rău, dacă Baia Mare ar fi Parisul sau un alt mare oraş al Europei, în care vin de la sine mulţi turişti din toată lumea. Şi, dacă tot sunt aici, normal că ar urca şi în turn, să admire priveliştea, la o cafea. Dar cum să-i convingi pe pământeni să vină la Baia Mare, doar pentru că în acest oraş există o terasă în vârful unui furnal?... Proiectele n-au convins autorităţile locale şi judeţene, deci singura perspectivă rămâne dărâmarea lui. Dar, dacă n-am sta cu spatele la soluţii, căutându-le pe unde nu sunt, am observa că cea mai mare oportunitate de transformare (ba chiar de transfigurare) a pierderii în profit vine de la cultură. Hai să ne uităm puţin în Europa. În decembrie 2011, artistul evreu de origine germană Anselm Kiefer a cumpărat de la Société Luxembourgeoise de Centrales Nucléaires, centrala nucleară dezafectată Mülheim-Kärlich, în apropiere de oraşul Koblenz (Germania). Multă lume a pus achiziţia pe seama excentricităţii megalomane a artistului, acesta fiind unul dintre cei mai bogaţi plasticieni din lume, singurul în stare să «dicteze» marilor negustori ai pieţei mondiale de artă. Kiefer îşi deschisese, 1992, la Barjac, în sudul Franţei, un atelier imens, de 35 de hectare, iar în 2008 s-a mutat, cu arme şi bagaje (110 autocamioane de mare tonaj) la marginea Parisului, unde şi-a deschis un spaţiu asemănător (fără să-l vândă pe cel de la Barjac). Numai că Anselm Kiefer, fiind şi artist, şi neamţ, şi evreu, nu a făcut aceste investiţii doar de dragul imaginii sau dintr-un puseu de nebunie. Totul la el se înscrie într-un proiect faraonic de dominare totală a pieţei de artă, ceea ce e valabil şi în legătură cu achiziţionarea centralei nucleare dezafectate de la Koblenz. Căci, printre „resturile" abandonate ale fostului reactor, se află şi un coş de fum de 161,5 m. Planul secret (dar nu chiar atât de secret, mai degrabă discret) al lui Kiefer este de a trasforma acest turn în cel mai mare complex sculptural din Europa şi, poate, şi din lume. Probabil o va şi face. Revenind la Baia Mare, reamintim că turnul de dispersie a fumului din fostul combinat chimic are, nici mai mult, nici mai puţin, de 351,5 metri, cu 27 de metri mai mult decât Turnul Eiffel (324 m) şi de aproape 4 ori mai înalt decât Statuia Libertăţii (93 m). Turnul, finalizat în 1995, a fost un eşec industrial, întrucât scopul ecologic de reducere a poluării chimice nu a fost atins, iar Combinatul şi-a închis definitiv porţile. Costurile de construcţie a turnului de fum s-au ridicat la 11 milioane de dolari. Aceste milioane pot dispărea în câteva secunde (atât durează o implozie), dacă nu vine cineva cu o idee. Am eu una: transformarea furnalului în fus! Configuraţia verticală a uriaşului turn poate fi transfigurată de un mare artist într-un monument ascensional unic în lume, atât prin dimensiuni, cât şi prin încărcătura filosofică şi spirituală. De pildă FUSUL CU ZURGALĂU, obiect etnografic şi antropologic reprezentativ pentru Maramureş, ale cărui origini se pierd în negura vremurilor. Rosturile fusului, îmbinările imposibile ale bucăţilor de lemn care constituie „zurgalăul", l-au inspirat cu ani în urmă pe artistul maramureşan Mihai Olos să creeze conceptul plastic de „Olospolis – oraşul universal". Posibilul proiect n-ar costa mai mult de 1,5 milioane de euro şi ar fi cea mai înaltă statuie din lume. În acest moment, primul loc îl ocupă „Vairocana Buddha" din China şi are, cu tot cu postament, „doar" 153 metri înălţime. Ideea acestui monument mi-a venit în vara lui 2011, când am vizitat Maramureşul, în căutarea „exportatorilor de biserici". M-a impresionat măreţia sterilă a turnului de la fostul combinat şi am propus atunci „omului-bibliotecă" Teodor Ardelean iniţierea unui asemenea demers care ar putea transforma Baia Mare în loc de pelerinaj cultural, mai ales că aici există şi o prestigioasă şcoală de pictură. Nici acum n-ar fi prea târziu, cât timp turnul e încă în picioare. O colaborare interministerială între Ministerul Culturii, Ministerul Mediului şi Ministerul Turismului ar uşura greutatea financiară a proiectului şi ar putea duce la apariţia unui mare târg internaţional de artă, fie ea tradiţională, contemporană sau ambele. Eventual, sub egida sau cu sprijinul ACOAR (Asociaţia Comercianţilor de Opere de Artă din România). Realizarea acestui monument al „FUSULUI CU ZURGALĂU" ar fi un fericit pandant la „Coloana fără Sfârşit" de la Tg. Jiu, având ca substrat aceeaşi cultură ancestrală care l-a dat lumii pe Constantin Brâncuşi. Pe de altă parte, poate că a venit momentul să intrăm în Cartea Recordurilor şi cu altceva decât cel mai lung cârnat sau cea mai mare mămăligă din lume."* (Miron Manega).

Ideea îmi place şi o promovez şi eu. Marile monumente pe care le-am văzut la vecinii bulgari, la Şumen, Stara Zagora, sau Veliko Târnovo, m-au făcut să mă întreb: noi de ce nu? Şi nu am găsit niciun răspuns. Priviţi la *Turnul Eiffel* din Paris. Turiştii fac coadă să-l poată vizita. Structura a fost construită între anii 1887-1889. Aceasta urma să servească drept arc de intrare la Expoziţia Universală (1889), un târg mondial ce sărbătorea centenarul *Revoluţiei franceze*. A fost inaugurat la 31 martie 1889 şi deschis pentru public la 6 mai. Turnul are 300 m înălţime, excluzând antena din vârf, ce mai adaugă 20 de metri, şi o greutate de peste 10.000 de tone. Când a fost construit era cea mai înaltă clădire din lume. Cel puţin la începuturile sale, publicul a întâmpinat cu multă reticenţă această construcţie, considerând-o inestetică. Astăzi însă este considerat drept simbolul oraşului şi una dintre cele mai frapante piese de artă arhitecturală din lume. Unul dintre clişeele hollywoodiene este priveliştea de la o fereastră pariziană, care întotdeauna include *Turnul Eiffel*. La început, Eiffel a primit permisiunea de a lăsa monumentul în viaţă timp de 20 de ani, dar ţinând cont că oferea o serie de beneficii în domeniul comunicaţiilor, s-a renunţat la demontarea sa. Turnul a devenit simbolul Franţei cel mai răspândit la nivel mondial. A fost conceput de către Émile Nouguier, Maurice Koechlin şi Stephen Sauvestre, angajaţi la *Eiffel şi Co*. Gustave Eiffel, iniţial reticent cu privire la proiect, a devenit ulterior un mare susţinător al său şi a cumpărat brevetul. Turnul, care poartă numele său, este una dintre principalele destinaţii turistice ale Parisului şi lumii, cu mai mult de 5,5 milioane de vizitatori anual. Turnul şi-a primit cel de-al 200.000.000 vizitator la 28 noiembrie 2002.

Să ne oprim odată şi noi din demolat şi şters din istorie, să ne recalibrăm scopurile şi să ne revalorizăm zestrea pe care am primit-o de la generaţiile anterioare. Dacă merg ca turist la oricare dintre naţiile europene în vizită nu văd atâta dorinţă de uitare şi renunţare ca la noi. Sau nu am ales în funcţii administrative pe cine ne trebuie... Unde ne sunt fruntaşii, gospodarii, care ştiu să îşi întreţină acareturile?

Astăzi, pe Turnul Combinatului se organizează căsătorii la înălţime, iar tinerele perechi trăiesc momentul plin de adrenalină şi emoţii ca nicăieri în altă parte. Mai urcă echilibriştii ce îşi încearcă norocul şi cei care sar cu paraşute şi aripi *delta*. Doar atât.

Eu votez pentru *Fusul cu zurgălău* sau *Nodul Dacic – Cea mai înaltă statuie din lume*, la Baia Mare!

Turnul Combinatului *Phoenix* din Baia Mare

Fusul cu zurgălău (sau *Nodul Dacic*)

Surse: wikipedia.ro; magnanews.ro; graiul.ro; certitudinea.ro; maramures-art.ro; tinuturi-maramuresene.blogspot.com